

1. Ο ΤΡΑΜΠ , Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΦΟΒΟΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/02/2025

Σελίδα: 1

**ΛΟΥΚΑΣ
ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ**
Πρόεδρος **ΕΛΙΑΜΕΠ**
Σ. 29

Πρίσμα

ΤΟΥ Λουκά Τσούκαλη

Ζούμε το τέλος μιας εποχής και τα παλιά δεδομένα παύουν να ισχύουν. Η επάνοδος Τραμπ στον Λευκό Οίκο σίγουρα δεν αποτελεί μια απλή εναλλαγή στη δημοκρατική διακυβέρνηση της σημαντικότερης χώρας στον κόσμο. Μοιάζει περισσότερο με αλλαγή καθεστώτος ή με μια επανάσταση που ξεκινάει με λαϊκή εντολή αλλά οριακή πλειοψηφία. Και θα έχει σίγουρα ευρύτερες επιπτώσεις στον υπόλοιπο κόσμο, υπερδύναμη γαρ... Αν δεν τινάξει κυριολεκτικά τον κόσμο στον αέρα.

Ο νεοκλεϊγής πρόεδρος έρχεται απάντη τη φορά αποφασισμένος να πάρει εκδίκηση από τους πολιτικούς του αντιπάλους. Έρχεται με σχέδιο να καταλύσει το «βαθύ κράτος» στη χώρα του, που μπορεί να σημαίνει κατάλυση της δημοκρατίας όπως τη γνωρίζαμε μέχρι σήμερα. Θέλει να κάνει την Αμερική μεγάλη και πάλι – σε βάρος των άλλων όταν χρειάζεται. Δεν έχει ενδοιασμούς άλλωστε γιατί πιστεύει ότι ο ισχυρότερος δικαιούται να πάρει το (μεγαλύτερο) μερίδιο που του αναλογεί. Κοινά κανόνες και αξίες είναι για τους αδύναμους και τους φιλοφύλαδες, όπως για παράδειγμα οι Ευρωπαίοι για τους οποίους δεν τρέφει ιδιαίτερη εκτίμηση πλν των ακροδεξιών εθνικιστών που θεωρεί ως φυσικούς συμμάχους. Το έπιε άλλωστε σαφώς και ο αντιπρόεδρος Βανς στην ομιλία που έκανε στο Μόναχο και άφησε κυριολεκτικά εμβρόντητους τους ευρωπαίους ακροατές του. Δεν περίμεναν τέτοια ωμή προβολή στο σπίτι τους, πόσο μάλιστα στο Μόναχο με ό,τι αυτή η πόλη συμβολίζει ιστορικά για την άνοδο των Ναζί στην εξουσία και την αποτυχημένη προσπάθεια κατευνασμού του θηρίου από τη δημοκρατική τότε Ευρώπη.

Δεν περίμεναν επίσης να ακούσουν από τα πιο επίσημα χείλη ότι η Ευρώπη κινδυνεύει κυρίως από τις αντιδημοκρατικές πρακτικές πολλών κυβερνήσεων που προσπαθούν, είτε ο αντιπρόεδρος, να φιώσουν τα κοινωνικά δίκτυα και τα εθνικιστικά κόμματα. Εκείνος βεβαίως διακηρύσσει την απόλυτη ελευθερία όπως και όλοι όσοι ελέγχουν τις μεγάλες αμερικανικές ψηφιακές πλατφόρμες, ακόμη και αν αυτή η ελευθερία συνεπάγεται τη διακίνηση ψευδών ειδήσεων ή την υποκίνηση βίας.

Να συμφωνήσουμε ότι δεν είναι διόλου απλό που τραβιάς τη γραμμή ανάμεσα στην ελευθερία του λόγου από τη μια πλευρά, την προστασία της δημοκρατίας, της κοινωνικής ειρήνης και των πολιτών από την άλλη, όταν ιδιοκτήτες δικτύων, οργανωμένες ομάδες και συμφέροντα ή ξένες χώρες επιχειρούν να χειραγωγήσουν τη διακίνηση ιδεών στον διαδικτυακό χώρο. Να συμφωνήσουμε επίσης με τον αντιπρόεδρο των ΗΠΑ ότι η σχετικά πρόσφατη ακύρωση των προεδρικών εκλογών στη Ρουμανία από το συνταγματικό δικαστήριο με βάση πληροφορίες (μη δημοσιοποιημένες) των μυστικών υπηρεσιών της χώρας για οργανωμένη χειραγώγηση μέσω του Tik Tok δεν ήταν ό,τι καλύτερο έχει συμβεί στη δημοκρατία στη Ρουμανία, για να μην πούμε τίποτα χειρότερο.

Θα έπρεπε επίσης να ανησυχούμε σοβαρά για τις προσπάθειες που γίνονται τα τελευταία χρόνια σε διάφορες χώρες να περιοριστεί η ελευθερία του λόγου στο όνομα του λεγόμενου εθνικού συμφέροντος, της εξωτερικής απειλής ή και του πολιτικού ορθού. Και να το βρούμε φανερό, όσοι τουλάχιστον πιστεύουμε στον βασικό κανόνα της φιλελεύθερης δημοκρατίας και όχι μόνον όταν μας βολέει. Τα παραδείγματα πληθαίνουν σε συνθήκες αυξανόμενης πόλωσης. Συνέβαλαν σημαντικά η woke κουλτούρα κυρίως αμερικανικής εισαγωγής, οι πόλεμοι στην Ουκρανία και τη Γάζα, καθώς και το μόνιμο πλέον πρόβλημα που λέγεται Μεταναστευτικό και δεν ξεριζώνει με το

«Περισσότερη υπερθέρμανση, περισσότερος πόλεμος». Ακτιβιστές με μάσκες που απεικονίζουν τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, τον αντιπρόεδρο των ΗΠΑ Τζέι Ντι Βανς, τον Ιλντ Μασκ, τον πρόεδρο της Ρωσίας Βλαντίμιρ Πούτιν και τη συμπρόεδρο του κόμματος Εναλλακτική για τη Γερμανία (ΑΙΓ) Άλις Βάιντελ κρατούν πλακάτ κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας στην Πύλη του Βρανδεμβούργου στο Βερολίνο

Ο Τραμπ, η Ευρώπη και ο μεγάλος φόβος

να αποκαλούμε λαϊκιστές και ξενόφοβους (είναι συνήθως και τα δύο) όσους εκμεταλλεύονται πολιτικά την κοινωνική δυσάρεσκεια. Η νέα ηγεσία στην Ουάσινγκτον υποστηρίζει ανοιχτά τα ακροδεξιά εθνικιστικά κόμματα στην Ευρώπη. Μια ενδεχόμενη επικράτηση των εθνικιστών θα σήμαινε το τέλος της Ευρώπης ως οικονομικών και πολιτικής οντότητας. Και τότε θα έρχονταν οι απέξω για να μοιράσουν σφαίρες επιρροής και υποτέλειας. Ευτυχώς, υπάρχουν ακόμη αρκετοί Ευρωπαίοι που δεν αγνοούν αυτήν τη σκληρή αλήθεια. Αλλάστε, σε κρίσιμες στιγμές της πρόσφατης ιστορίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ήταν τόσο η αγάπη μεταξύ μας που μας κράτησε ενωμένους όσο ο φόβος να βρεθούμε ο καθένας μόνος του. Μπορεί αυτός ο φόβος να λειτουργήσει και πάλι ως το κύριο ενοποιητικό στοιχείο σε μια εποχή τεκτονικών αλλαγών όταν τα μεγάλα ευρωπαϊκά κεκτημένα, όπως η ειρήνη, η φιλελεύθερη δημοκρατία, ένα υψηλό και ποιοτικό επίπεδο ζωής που σέβεται το περιβάλλον μαζί με ένα κράτος που προστατεύει, ρυθμίζει και αναδιανέμει, παύουν να είναι δεδομένα.

Με άλλα λόγια, να θωρακίσουμε τις δημοκρατίες μας και να τις προστατέψουμε από δημαγωγούς και συννομιστές θεωρίες. Και σίγουρα να μην αφήσουμε Μασκ, Ζάκερμπεργκ και άλλους να διαχειρίζονται τον δημόσιο διάλογο εργολαβικά. Γιατί πολλοί από μας, μάλλον περισσότεροι στην Ευρώπη και λιγότεροι στην Αμερική, συνεχίζουμε να πιστεύουμε σε έννοιες όπως κοινωνία και δημόσιο συμφέρον, θεσμοί και κανόνες, όχι μόνον σε έναν άνασο ανταγωνισμό ατόμων στον οποίο οι νικητές τα παίρνουν όλα. Εδώ έγκειται η μεγάλη διαφορά μεταξύ των περισσότερων Ευρωπαίων και αυτών που κυβερνούν σήμερα στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η νέα ηγεσία στην Ουάσινγκτον υποστηρίζει ανοιχτά τα ακροδεξιά εθνικιστικά κόμματα στην Ευρώπη. Μια ενδεχόμενη επικράτηση των εθνικιστών θα σήμαινε το τέλος της Ευρώπης ως οικονομικής και πολιτικής οντότητας.

Αν καταφέρει ο πρόεδρος Τραμπ στη δεύτερη θητεία του να τρομάξει αρκετά τους Ευρωπαίους ώστε να επιταχύνει την πολιτική ενθικίωση της Ευρώπης, θα έχει προσφέρει τεράστια υπηρεσία, έστω και χωρίς να το θέλει. Αλλά θα πρέπει να τους τρομάξει πολύ.

Ο Λουκάς Τσούκαλης είναι πρόεδρος του ΔΣ του ΕΛΙΑΜΕΠ, καθηγητής στο Sciences Po στο Παρίσι και ομότιμος καθηγητής στο ΕΚΠΑ